

आज मिति २०७७।०१।०४ गते माननीय महान्यायाधिवक्ता श्री अग्नि प्रसाद खरेलज्यूको अध्यक्षतामा Corona Virus (Covid-19) को महामारीका सन्दर्भमा नेपाल सरकारको आदेशानुसार भएको बन्दाबन्दी (लकडाउन) को अवधीमा नेपाल सरकारवादी हुने फौजदारी मुद्दामा शंकित व्यक्तिलाई हिरासतमा राख्ने, म्याद थप गर्ने र अभियोगपत्र दायर गर्ने समेतका काम कारवाहीको व्यवस्थापन गर्ने विषयमा देहायको उपस्थितिमा छलफल गरी देहाय बमोजिमको निर्णय गरियो ।

क्र.सं.	नाम, थर	पद र कार्यालय	हस्ताक्षर
१.	श्री अग्नि प्रसाद खरेल	महान्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
२.	श्री नृपध्वज निरौला	मुख्य रजिष्ट्रार, सर्वोच्च अदालत	
३.	श्री महेन्द्र न्यौपाने	सचिव, गृह मन्त्रालय	
४.	श्री खगराज पौडेल	नायब महान्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
५.	श्री पद्मप्रसाद पाण्डेय	नायब महान्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
६.	श्री नारायणप्रसाद पौडेल	नायब महान्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
७.	श्री विश्वराज कोईराला	नायब महान्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
८.	श्री ठाकुर प्रसाद ज्ञवाली	प्रहरी महानिरीक्षक, प्रहरी प्रधान कार्यालय	
९.	श्री प्रदिपराज कंडेल	महानिर्देशक, कारागार व्यवस्थापन विभाग	
१०.	श्री श्याम कुमार भट्टराई	सहन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
११.	श्री संजिवराज रेग्मी	सहन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
१२.	श्री लोकराज पराजुली	सहन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
१३.	श्री सूर्यराज दहाल	सहन्यायाधिवक्ता, उच्च सरकारी वकील कार्यालय पाटन	
१४.	श्री शंकर खत्री	सहन्यायाधिवक्ता, विशेष सरकारी वकील कार्यालय, काठमाडौं	
१५.	श्री हरिप्रसाद रेग्मी	सहन्यायाधिवक्ता, जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय काठमाडौं	
१६.	श्री ब्रजेश प्याकुरेल	माननीय जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत	
१७.	श्री बाबुराम दहाल	रजिष्ट्रार, उच्च अदाल पाटन	
१८.	श्री उत्तमराज सुवेदी	प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक, महानगरिय प्रहरी परिसर काठमाडौं	
१९.	श्री चन्द्र प्रसाद पोखरेल	उपन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
२०.	श्री ज्ञानप्रसाद भुसाल	उपन्यायाधिवक्ता, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
२१.	श्री गजराज घिमिरे	शाखा अधिकृत, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
२२.	श्री निराजन पाण्डे	शाखा अधिकृत, महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	
२३.	श्री महेन्द्र प्रसाद श्रेष्ठ	महान्यायाधिवक्ता, कार्यालय देहाय १०७१०१	

[Handwritten signature]

निर्णयहरु :

१. कोभिड १९ को महामारीको विषम परिस्थितिमा समेत जोखिममा रहेर पनि अपराध अनुसन्धान, अभियोजन र न्यायिक कारवाहीमा सहयोग, सहकार्य र समन्वय गर्ने कार्यमा क्रियाशील अपराध अनुसन्धान गर्ने अनुसन्धान अधिकारी, अभियोजन गर्ने सरकारी वकील, न्याय सम्पादनमा क्रियाशील माननीय न्यायाधीशहरु र सम्बद्ध कर्मचारीहरु समेत सबैमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गरियो ।
२. फौजदारी न्याय प्रशासनसँग सम्बद्ध पदाधिकारीहरुको उपस्थितिमा महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयमा मिति २०७६ चैत्र ६ गते बसेको बैठकबाट भएको निर्णय कार्यान्वयनको अवस्था र हालसम्म बाल सुधार गृह, कारागार तथा हिरासत कक्षमा रहेका व्यक्तिहरुलाई थुना मुक्त गरिएको विषयमा समेत छलफल गरियो । बाल सुधार गृहमा रहेका बालबालिकाहरुलाई बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ को दफा ३६ को उपदफा (५) बमोजिम अभिभावकको जिम्मा लगाउने समेतका उपायको अवलम्बन र मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १५५ बमोजिम कैद वापत रकम बुझाउने व्यवस्थाको कार्यान्वयनबाट बाल सुधार गृह र कारागारको चाप कम गर्न सहयोग पुगेको देखिँदा उक्त प्रक्रियालाई निरन्तर अभ्यास गर्न सम्बद्ध निकायहरुलाई थप अग्रसर हुन लेखी पठाउने ।
३. कैदमा रहेका जेष्ठ नागरिकहरुलाई जेष्ठ नागरिक सम्बन्धी ऐन, २०६३ को दफा १२ बमोजिम उमेरको आधारमा कैद सजायमा छुट दिने सम्बन्धी व्यवस्थाको कार्यान्वयनका सम्बन्धमा गृह मन्त्रालयले माग गरेको कानूनी राय महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट पठाइसकिएको सन्दर्भमा सो व्यवस्थाको कार्यान्वयन प्रारम्भ भएको जानकारी कारागार व्यवस्थापन विभागबाट प्राप्त भयो । सो कानूनी व्यवस्थाको प्राथमिकतापूर्वक कार्यान्वयनका लागि गृह मन्त्रालयमा लेखी पठाउने ।
४. मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १५ तथा फौजदारी कसूर अनुसन्धान नियमावली, २०७५ को नियम २० र २५ बमोजिम अपराध अनुसन्धानको क्रममा रहेका अभियुक्तलाई बाध्यात्मक अवस्थामा बाहेक थुनामा नराखी अनुसन्धान गर्ने व्यवस्थालाई अझै प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयनमा ल्याउन प्रहरी प्रधान कार्यालय र महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले मातहतका कार्यालयहरुलाई निर्देशन दिने ।
५. तत्काल पक्राउ नगरी नहुने प्रकृतिका कसूरमा अनुसन्धानका लागि पक्राउ गरिएका शक्तिहरुलाई कोभिड १९ समेतको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य गर्ने, स्वास्थ्य जाँच पश्चात कोभिड १९ को शंकास्पद देखिएका त्यस्ता व्यक्तिलाई हिरासतमा रहेका अरु थुनुवासँग सम्पर्कमा नआउने गरी छुट्टै राख्ने व्यवस्था गर्न मातहत कार्यालयलाई निर्देशन दिन प्रहरी प्रधान कार्यालय तथा अपराध अनुसन्धान गर्ने अन्य निकायका केन्द्रीय निकायमा लेखी

[Handwritten signature]
महान्यायाधिवक्ता

[Handwritten signature]

- पठाउने । अदालतमा अभियोग पत्र दर्ता नभई थुनछेक हुन बाँकी भएका मुद्दाहरुमा अभियुक्तहरुको समेत तत्काल कोभिड १९ समेतको स्वास्थ्य परीक्षण गराउने व्यवस्थाका लागि अनुसन्धान गर्ने निकायहरुलाई निर्देशन गर्न प्रहरी प्रधान कार्यालय र अनुसन्धान गर्ने निकायका केन्द्रीय निकायलाई लेखी पठाउने ।
६. अदालत वा मुद्दा हेर्ने अधिकारीको फैसला वा आदेश अनुसार थुनामा राख्न कारागारमा पठाइएका व्यक्तिहरुको कोभिड १९ समेतको स्वास्थ्य परीक्षण प्रतिवेदनको प्रतिलिपिको अभिलेख राखी मात्र थुनामा राख्ने व्यवस्था गर्न कारागार व्यवस्थापन विभागमा लेखी पठाउने । सो कार्यका लागि सहजीकरण गर्न मातहत सरकारी वकील कार्यालयलाई महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयले लेखी पठाउने ।
  ७. अपराध अनुसन्धान गर्ने प्रयोजनका लागि पक्राउ परेका व्यक्ति तथा अदालत वा मुद्दा हेर्ने निकाय वा अधिकारीको आदेशअनुसार थुनामा राख्न पठाउनु पर्ने व्यक्तिहरुलाई प्राथमिकतापूर्वक कोभिड १९ समेतको स्वास्थ्य परीक्षण गर्ने व्यवस्थाका लागि स्वास्थ्य संस्था वा अस्पतालहरुलाई आवश्यक समन्वय गर्न र निर्देशन दिनका लागि स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयमा लेखी पठाउने । प्रादेशिक अस्पतालहरुलाईसमेत सो कार्यमा सहयोग गर्नका लागि मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयहरुमा लेखी पठाउन प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलाई अनुरोध गर्ने ।
  ८. कारागार तथा हिरासत कक्ष एवम् बाल सुधार गृहहरुमा कुनै पनि प्रकारको संक्रमणको प्रभाव पर्न नदिनका लागि आवश्यक सुरक्षा र सावधानीका उपायहरु अवलम्बन गरी मानवोचित व्यवहारको प्रत्याभूति गर्नका लागि आवश्यक प्रबन्ध गर्न र ती स्थानहरुमा संक्रमण विरुद्ध सचेतनामूलक र मनोसामाजिक परामर्श समेतका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न महिला, बालबालिका तथा जेष्ठनागरिक मन्त्रालय, प्रहरी प्रधान कार्यालय र कारागार व्यवस्थापन विभागमा लेखी पठाउने ।
  ९. मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (६), दफा १८४ र फौजदारी कसूरको अनुसन्धानसम्बन्धी नियमावली, २०७५ को नियम २२ समेत बमोजिम अपराध अनुसन्धानका लागि गरिने प्रमाण संकलन तथा अभियुक्तको बयान, म्याद थप तथा अन्य काम कारवाही गर्दा सुरक्षित तवरले गर्ने, सामाजिक दुरी कायम गर्ने, विद्युतीय माध्यमबाट मिसिल कागजातको सम्प्रेषण गर्ने, सम्भव भएसम्म श्रव्यदृश्यको माध्यमबाट अभियुक्त वा थुनुवा उपस्थित गराउने लगायतका उपायहरु अवलम्बन गर्नका लागि महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय, गृह मन्त्रालय, प्रहरी प्रधान कार्यालय, कारागार व्यवस्थापन विभाग र अपराध अनुसन्धान गर्ने अन्य निकायहरुका केन्द्रीय निकायहरुलाई लेखी पठाउने । सो बमोजिम गर्न आवश्यक सहजीकरणका लागि सम्मानीत सर्वोच्च अदालतलाई अनुरोध गर्ने ।

[Handwritten signature]
महान्यायाधिवक्ता

१०. सम्मानीत सर्वोच्च अदालतबाट जारी भएको मिति २०७७/१/१९ को पत्र बमोजिम अदालतमा गरिने म्याद थप, धुनछेक वा बन्दी प्रत्यक्षीकरण समेतका विषयमा बहसका लागि सरकारी वकीलहरूले सम्बन्धित अदालतसँग समन्वय गरी सम्भव भएसम्म विद्युतीय माध्यमको प्रयोग गरी अदालतमा भिडभाड कम गर्न मातहत सरकारी वकील कार्यालयलाई महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयबाट लेखी पठाउने ।
११. कोभिड १९ को महामारीलाई रोकथाम गर्ने प्रयोजनका लागि नेपालका अदालत, सरकारी वकील कार्यालय, प्रहरी कार्यालय लगायत अन्यत्र रहेका हिरासत कक्ष, कारागार र बाल सुधार गृहहरूमा आवश्यकता अनुसार **Disinfection** गराउने व्यवस्था हुन स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयमा लेखी पठाउने ।

Signature
महान्यायाधिवक्ता